

† Μητροπολίτης Πρεβέζης Μελέτιος

Με περιμένουν ΑΛΛΟΥ΄...

Ο θάνατος είναι όπως ένα πλοίο
που απομακρύνεται στον ορίζοντα.
Σε κάποια στιγμή, «χάνεται»
το πλοίο στον ορίζοντα,
αλλά αυτό δεν σημαίνει πως, επειδή
δεν το βλέπουμε, δεν υπάρχει πια!

Εκδόσεις ΙΩΝΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΤΑΜΠΟΥ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΙ...

Η ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ3

A. Η ΕΔΩ ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΕΚΕΙ ΖΩΗ7

i. ΛΑΘΟΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗ7

1. Τί είναι ο πλούτος;8

2. Πόσο ισχύει; Πόσο διαρκεί;12

3. Τί αξίζει15

ii. Η ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ ΠΛΑΝΗ16

1. Το «εδώ» και το «εκεί»17

2. Η πιο τραγική μεταμέλεια19

3. Όσο είναι ακόμη καιρός21

iii. ΥΠΑΡΧΕΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑ;24

1. Το ξύπνημα24

2. Ένα και ένα κάνουν δύο26

3. Τελεία και παύλα30

B. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ - ΟΜΙΛΙΕΣ35

1. Ο θάνατος. Μια πρόχειρη θεώρηση35

2. Ο θάνατος. Μια πιο βαθιά θεώρηση42

3. Τί τελικά είναι ο θάνατος;50

4. Είναι επακόλουθο της φύσης ο θάνατος; . . .	55
5. Από πού μας ήρθε ο θάνατος;	62
6. Ποιά τα αποτελέσματα του θανάτου;	67
7. Ο θάνατος	73
8. Θάνατος εδώ και ... αιώνιος θάνατος	77
Επίμετρο - ο Συγγραφέας	81
Γ. Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ	85
i. ΕΝΑΣ ΤΑΦΟΣ	85
ii. ΤΑΦΟΠΛΑΚΑ	87
1. Τα κλειδιά του θανάτου και του Άδου . . .	87
2. Προτύπωση του Χριστού	88
3. Θραύονται «οι κλειδαριές» του Άδου; . .	91
4. Αποκεκύλισται ο λίθος	97
iii. ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΑΔΕΙΟΥ ΤΑΦΟΥ	99
1. Η δύναμη της Αναστάσεως	99
2. Ακρογωνιαίος λίθος της πίστεως	100
3. Ελπίδα ζώσα	102
4. Χριστός Ανέστη - Αληθώς Ανέστη	103
iv. ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΤΑΦΟΠΛΑΚΑΣ	108
1. Άγγελος εκάθισεν...	108
2. Παρεμβαίνει ο άγγελος	110
3. Συμπέρασμα	112
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	115

ΤΟ ΤΑΜΠΟΥ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΙ... Η ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

*“Πιστεύω, πιστεύω απλά,
πως μια τεράστια Αγάπη
με περιμένει”*

Α. Δεν μπορούμε να αποτρέψουμε τον θάνατο, ούτε τον δικό μας, ούτε των αγαπημένων μας.

Δεν περιορίζεται με τον θάνατο το ανθρώπινο πρόσωπο σε ό,τι βλέπουμε. Είναι ασυγκρίτως μεγαλύτερο και βαθύτερο απ’ ό,τι μπορούν να περιγράψουν οι λέξεις μας και να δουν τα μάτια μας.

Δεν είναι ο θάνατος η τελευταία λέξη. Το ανθρώπινο πρόσωπο πάντα αναπτύσσεται και ολοκληρώνεται μέσα από τις κρίσεις και τις δοκιμασίες της ζωής του.

Συνεπώς μπορούμε να κοιτάμε τον θάνατο κατάματα και να συνεχίζουμε να ζούμε δίνοντας νόημα στη ζωή μας. Το θέμα βέβαια είναι... “απαγορευμένο” σήμερα και με ελάχιστα πρόσωπα μπορείς να το συζητήσεις. Ζούμε σε ένα κόσμο που τρομάζει στην ιδέα του θανάτου και κρύβει τους ετοιμοθάνατους! Όπως έλεγε ο Hans Küng: “Ο προηγούμενος αιώνας είχε ταμπού το sex, ο δικός μας έχει τον θάνατο”!!

Β. “Κάποτε συνάντησα ένα γνωστό μου στο δρόμο, έχω ευχάριστα νέα, μου είπε! Τί, του λέω, αναστήθηκαν οι νεκροί;

Από τότε φοβάμαι τις λέξεις.

Τι τις θέλεις κι άλλες απογοητεύσεις;”

(Τ. Λειβαδίτης, Εορταστικά, Ποίηση τομ. 3).

Είμαστε όλοι επιβάτες ενός αεροπλάνου το οποίο κάποια μέρα θα πέσει, όχι από τον πιλότο, αλλά από τις αντοχές του και θα συντριβεί πάνω σ’ ένα “βουνό”. Ο περισσότερος κόσμος αυτό το ξεχνάει. Όλοι μας σε τέτοια θέματα νομίζουμε ότι μιλώντας για τον θάνατο πρόκειται να μιλήσουμε για κάτι που ισχύει για τους άλλους, αλλά όχι για μας. Ζούμε σ’ ένα κόσμο, που το ερωτηματικό του θανάτου τρομάζει. Και προτιμάμε να το παραβλέπουμε. Οι χριστιανοί όμως πριν από μας, αλλά και τώρα και πάντοτε, κοιτάνε τον θάνατο κατάματα...

Το οδυνηρό του θανάτου, γίνεται στην αιφνίδια εκδοχή του σχεδόν ανυπόφορο. Η καλορρυθμισμένη καθημερινότητα συντρίβεται από μια “βλάβη”, που την αποδεικνύει ανίσχυρη σαν ιστό αράχνης. Οι αυταπάτες μας αποδεικνύονται όνειρα... Οι σιγουριές μας ψέματα...

Ο θάνατος είναι μυστήριο και τί να εξηγήσεις; Το εξηγημένο πάντως μυστήριο, δεν είναι, ούτε μυστήριο, ούτε εξήγηση! Άλλωστε δεν υπάρχει τίποτε για να προσπαθήσουμε να “καταλάβουμε” αφού όλα είναι

μυστήριο! Πρέπει απλώς να ζήσουμε αυτό το μυστήριο! Είμαστε σε μια κοιλάδα μυστηρίου και δακρύων και ξέρουμε πολύ καλά ότι αυτή εδώ η ζωή είναι ο προθάλαμος της αληθινής ζωής.

Ο προφήτης Ιεζεκιήλ στο κεφάλαιο 37 του βιβλίου περιγράφει κι αυτός μια κοιλάδα γεμάτη ξερά οστά, χωρίς ζωή, από καιρό πεθαμένα. Κι όμως. Αυτά τα ξερά οστά ΑΝΑΣΤΗΘΗΚΑΝ με τον Λόγο του Κυρίου. Τον λόγο της διδασχής - εντολής (στιχ. 4 τὰ ὅστᾱ τὰ ξηρά ἀκούσατε λόγον Κυρίου) και από τον Λόγο που επισημαίνεται (στιχ. 5 και 6) “Ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐφ’ ἡμᾶς πνεῦμα ζωῆς... καί ζήσεσθε”.

Γ. Ο θάνατος όντας γενικό φαινόμενο και ανθρώπινη καταστροφή, μοιραία έγινε και αντικείμενο παρατηρήσεων και φιλοσοφικών αντιλήψεων. Όλος ο έλλογος κόσμος δεν γινόταν να μην αποκρυσταλλώσει απόψεις για τον θάνατο. Οι δικοί μας οι Στωικοί φιλόσοφοι προσπαθούσαν να τον υπεκφύγουν διδασκοντας ότι «τῶν ἐφ’ ἡμῖν καί προαιρετικῶν» είμαστε κύριοι και όχι των «ἀπροαιρέτων». Θέλοντας να ξεχνούν ότι η πραγματικότητα δεν ρυθμίζεται από διαθέσεις και προαιρέσεις. Οι θνητοψυχίτες Επικούριοι αρνιόντουσαν την αθανασία της ψυχής (Πλατωνισμός) κάνοντάς την σώμα κι αυτήν.

Το ζητούμενο βέβαια είναι όχι αν επιβιώνει του θανάτου... το “ποιοτικόν” (!) μέρος της ύπαρξής μας, η ψυχή, αλλά αν η ζωή συνεχίζεται ως ανθρώπινη

ολότητα και όχι ως... αερικό πνεύμα! Για την Εκκλησία και τους χριστιανούς, ο άνθρωπος συναποτελείται από σώμα και ψυχή και το συναμφότερον είναι άνθρωπος. Η ψυχή χωρίς το σώμα είναι γυμνή. Το σώμα χωρίς την ψυχή είναι νεκρό. “Το συναμφότερον” λοιπόν άνθρωπος!

Ο θάνατος είναι τραγωδία γιατί διασπά αυτόν τον άρρηκτον δεσμό και διαλύει τον άνθρωπο έστω και αν συνεχίζει υπάρχουσα η ψυχή του. Ο Χριστός έγινε άνθρωπος για να διακόψει αυτή την τραγωδία... Πέθανε και ανέστη. Δεν επέστρεψε απλώς. Πέρασε μέσα από τον θάνατο, τον σύντριψε και δημιούργησε τα νέα ανθρώπινα δεδομένα.

Έγινε για μας ΖΩΗ και ΑΝΑΣΤΑΣΗ.

Εκδόσεις ΙΩΝΑΣ*

Συνεκδίδουμε στο τεύχος αυτό των Φύλλων - Κατήχησης τρεις ομοθεματικές ενότητες διδασκαλιών για την ζωή, τον θάνατο και την Ανάσταση. Οι δύο είναι σκέψεις που γράφτηκαν από τον Μακάριο Πατέρα μας Μελέτιο σε δύο τεύχη με τίτλους «Η εδώ ζωή και η εκεί ζωή» και «Η ανάστασις». Το τρίτο είναι σκέψεις για τον θάνατο του Μητροπολίτη Χερσώνος Ιννοκεντίου, τις οποίες μετέφρασε στα ελληνικά ο Μακάριος Πατέρας μας.

A. Η ΕΔΩ ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΕΚΕΙ ΖΩΗ

i. ΛΑΘΟΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Είναι πολύ σπουδαία η περικοπή του αγίου Ευαγγελίου, που μας μιλάει για έναν πλούσιο και τον φτωχό Λάζαρο (Λουκ. 16, 19-31).

Έχει πάρα πολλά διδάγματα.

Είναι γεμάτη με θεία και ουράνια σοφία. Με την ανεξιχνίαστη σοφία του Χριστού.

Τραβάει την προσοχή, ακόμη και του πιο ανίδεου από θρησκευτικά, το ότι το Ευαγγέλιο δεν μας δίνει το όνομα του πλουσίου, ενώ αντίθετα μας λέει το όνομα του φτωχού! Με αυτό, το Ευαγγέλιο θέλει να μας δείξει, ότι ο πλούτος συνήθως τον διαλύει τον άνθρωπο· σε τέτοιο βαθμό, που τον κάνει να χάνει κάθε προσωπική αξία. Και να καταντάει και ο ίδιος «πορτοφόλι». Δηλαδή κάποιος με πολλά λεφτά. Και τίποτε άλλο.

Ένας άνθρωπος, χωρίς καθόλου προσωπική αξία.

Ένας άνθρωπος - πορτοφόλι χωρίς λεφτά. Έχει το πορτοφόλι αξία χωρίς λεφτά;

Δεν είναι τυχαίο, ότι το Ευαγγέλιο δεν αναφέρει το όνομα του πλουσίου. Γιατί, όπως θα δούμε στην

συνέχεια, ο άνθρωπος αυτός είχε χάσει και ξεχάσει κάθε ανθρωπίνη και κάθε ηθική αξία.

Γιατί αυτό;

Γιατί ο πλούσιος εκείνος, είχε κάνει λάθος εκτίμηση και είχε πέσει στην χειρότερη πλάνη.

Και αναρωτήθηκε αργά για θεραπεία!

Έκαμε λάθος εκτίμηση σε δύο βασικά σημεία:

α. τί είναι ο πλούτος· και

β. πόσο διαρκεί.

Ας τα εξετάσουμε με προσοχή.

1. Τί είναι ο πλούτος;

Το άγιο Ευαγγέλιο μας λέει: Ήταν ένας άνθρωπος πολύ πλούσιος. Ντυνόταν «με την τελευταία λέξη της μόδας». Και φορούσε τα πιο ακριβά ρούχα. Και κάθε μέρα γλεντούσε με τον πιο σπάταλο και εντυπωσιακό τρόπο.

Όντας εσωτερικά κούφιος, είχε φαντασθεί, ότι για τον άνθρωπο αξία στην ζωή έχει, να φαίνεται· να κάνει εντύπωση· να ζει, για να προκαλεί εντύπωση θαυμασμού στους άλλους. Όλος ο νους του έχει στραφεί στα έξω.

Θα νόμιζε κανείς, ότι εδώ το Ευαγγέλιο μας λέει: Δεν είναι τόσο απλό πράγμα, ότι ένας άνθρωπος ντύνεται καλά. Και δεν είναι τόσο αθώο, όσο φαίνεται εκ πρώτης όψεως, το ότι κάποιος γλεντάει εντυπωσιακά! Γιατί είναι γνωστό, ότι ο άνθρωπος κυριολε-

κτικὰ «φοφάει» να κάνει εντύπωση· και με τα ρούχα του· και με το γλέντι του.

Ο πλούσιος είναι ένα ζωντανό παράδειγμα, που μας λέει:

Όσο πιο πολύ ο άνθρωπος στρέφεται στα «έξω», και αναζητεί τα «έξω», τόσο πολύ αδειάζει στα «μέσα», τόσο πιο πολύ χαλάνε και ερημώνουν τα «μέσα».

Και αυτό αποτελεί βασικό λάθος, πολύ κακό υπολογισμό. Γιατί, ο έσω άνθρωπος είναι ο ρυθμιστής της ζωής, όπως λέει ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων «η ψυχή μας είναι το αριστούργημα του Θεού, εικόνα του Δημιουργού» (Κατήχ. 4, 18).

Αξιίζει, να θυσιάσει ο άνθρωπος, για πράγματα «έξω» από τον εαυτό του, το εσώτατο εγώ του, την ψυχή του; «Τί δώσει (= θα θεωρήσει ο) άνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ» (Ματθ. 16, 26);

Είναι πολύ κακό, να τα χάνει κανείς, και να κάνει λάθος αξιολογήσεις. Μα το χειρότερο από όλα, το κυριολεκτικά εγκληματικό εις βάρος του ίδιου του εαυτού του, είναι να κάνει εκουσία και αυτοπροαίρετα πράξεις, που τον κάνουν να χάνει το ορθό κριτήριο και να κολυμπάει «εκουσίως» στο ψέμα. Και είναι απλά εμπειρική παρατήρηση, ότι: όσο ο άνθρωπος αναζητεί τα έξω, την ευχαρίστηση από τα έξω, τόσο χαλάνε τα έσω. Και χαλάνε τόσο, που στο τέλος βλέπει τα «έξω» να έχουν απόλυτη αξία· και τα «έσω» μηδενική.

Πολύ τους τραβάει μερικούς η γνώμη των άλλων ανθρώπων. Τόσο, που κρύβουν όσο πιο καλά μπορούν τα ελαττώματα που έχουν, και δείχνουν στον κόσμο αρετές που δεν έχουν. Με άλλα λόγια, έχουν διαρκώς... Απόκριες! Άλλο είναι· άλλο θέλουν να δείχνουν, άλλο δείχνουν. Με αποτέλεσμα: σιγά - σιγά ξεχνάνε και οι ίδιοι το αληθινό τους πρόσωπο· και φαντάζονται την μάσκα που φοράνε, το προσωπείο τους, σαν αληθινό τους πρόσωπο!

«Κανένας άνθρωπος, για μεγάλο χρονικό διάστημα, δεν μπορεί να έχει άλλο πρόσωπο για τον εαυτό του και άλλο για τον κόσμο, χωρίς τελικά να σαστίσει για το ποιο είναι το αληθινό»!

Ναθάνιελ Χώθορν «Το αλικογράμμα»

Εκδ. ΓΝΩΣΗ, σελ. 233.

Τί κρίμα όμως να καταντάμε μασκαράδες και να μη θέλουμε να το καταλάβουμε!

Τί κρίμα, να το βλέπουμε ότι έχουμε γίνει μασκαράδες και να μη θέλουμε να πετάξουμε μακριά μας την μάσκα!

Τι κρίμα, μπροστά στο δίλημμα, «να χαλάσουμε την ζαχαρένια μας», να προτιμάμε να μείνουμε μασκαράδες για πάντα!

Όμως το λάθος του πλούσιου δεν ήταν μόνο αυτό. Με μια αποστροφή το Ευαγγέλιο, μας δείχνει, μέσα στα τόσα αποκτήματα, που θεωρούνται του

πλουσίου, και μια σκιά. Μια τρομακτική και φοβερή αντίθεση!

Εκεί, έξω από την πόρτα του σπιτιού του πλούσιου, είναι καθισμένος ο φτωχός Λάζαρος. Ένας άνθρωπος γεμάτος πληγές. Και όπως μας το επισημαίνει το Ευαγγέλιο, λαχταράει να μαζέψει λίγα ψίχουλα-υπόλοιπα από τα αποφάγια του πλούσιου, 'να συντηρηθεί στην ζωή. Αλλά κανείς δεν του έδινε σημασία. Κανείς δεν εφίλοτιμείτο να του δώσει από συμπόνια ένα κάποιο λίγο φαγητό. Και να ήταν μόνο αυτό! Πήγαιναν και τα σκυλιά και έγλυφαν τις πληγές του. Μεγαλώνοντας μέσα του την αίσθηση της αδιαφορίας για την δυστυχία του· γιατί η καταφρόνηση, την έκανε πιο βαθεία.

Να, που οδηγεί τον πλούσιο η αυταπάτη του πλούτου. Τον έκανε, να μη του καίγεται καρφί για τους άλλους. Τον έκανε, να μη δίνει δεκάρα για τον πόνο του άλλου!

Για σκεφθείτε:

Από την μια μεριά τα πολυτελέστατα ρούχα και το καθημερινό ξεφάντωμα του πλούσιου.

Και από την άλλη, ένας φτωχός γεμάτος πληγές, που λαχταράει να γεμίσει την κοιλιά του, με ό,τι μαζεύει στα σκουπίδια!

Η στροφή προς «τα έξω», καταστρέφει «τα έσω»· καταστρέφει τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου. Γιατί, όσο πιο πολύ το ρίχνουμε στα «έξω», τόσο πιο λίγο θυμόμαστε «τα έσω». Με αποτέλεσμα.

Μένοντας ακαλλιέργητος ο έσω κόσμος, παθαίνει μια ανυπολόγιστης σημασίας αλλοίωση: σκληραίνει!

Εκείνος που προσφέρει στην σάρκα του ό,τι του ζητάει, την κάνει άγριο θηρίο λέει ο Άγιος Εφραίμ ο Σύρος.

Και να η απόδειξη:

Τί σκληρή καρδιά πρέπει να είχε ο πλούσιος εκείνος, για να μη του καίγεται καρφί σε ένα τέτοιο θέαμα;

Και λέτε να ήταν ο μόνος;

Δυστυχώς όχι. Γιατί οι πλούσιοι συνήθως φαντάζονται, ότι η ζωή που κάνουν θα συνεχισθεί για πάντα. Ότι αυτοί θα γλεντούν για πάντα. Και ότι οι φτωχοί θα λαχταρούν για πάντα, να βρουν κάτι έστω και στα σκουπίδια, για να καταπραΰνουν την πείνα τους. Ο άνθρωπος που ζει με την σκέψη μόνο στα πλούτη του, παλαβώνει· και τυφλώνεται. Τυφλώνεται σε τέτοιο βαθμό, που δεν βλέπει πια, πέρα από την μύτη του. Ζει μόνο για τον εαυτό του. Και μόνο για το σήμερα. Μα η ζωή δεν περιορίζεται μόνο στο σήμερα. Η ζωή προχωράει. Η ζωή συνεχίζεται. Και θα συνεχίζεται για πάντα.

2. Πόσο ισχύει; Πόσο διαρκεί;

Να λοιπόν το ερώτημα:

Αντέχει ο πλούτος στο κριτήριο του χρόνου; Από

παλαιά έλεγαν: Μην αφήνεις την καρδιά σου να κολλάει στα πλούτη. «Πλούτος έάν ρέη, μή προστί-
θεσθε καρδίαν» (Ψαλμ. 61,10). Γιατί ο πλούτος, όσο
κι αν φαίνεται ότι ρέει σαν νερό, είναι κάτι που
«ρέει».

Τό μόνο που μπορούμε να πούμε για τα επί γης
είναι, ότι:

- υπάρχουν πράγματα που κρατούν κάπως πολύ,
αλλά και

- υπάρχουν πράγματα που κρατούν πολύ λίγο.

Και γεννάται μόνο το ερώτημα: Πόσο αντέχει το
καθένα; Πόσο κρατάει το καθένα; Πόσο αξίζει το
καθένα, να ασχοληθείς μαζί του;

Στην γη δεν υπάρχει τίποτε, που να στέκει
ακίνητο· που να κρατάει για πάντα. «Τά πάντα
ρεϊ». Άλλα πιο γρήγορα· και κρατούν λίγο και άλλα
λίγο πιο αργά· και κρατούν κάπως περισσότερο.
Αλλά «τα πάντα ρεϊ». Είναι ρέοντα.

Και γι' αυτό λένε για ένα μεγάλο βασιλιά, ότι το
θυμήθηκε αυτό την ημέρα της μεγάλης του χαράς,
την ώρα της ενθρόνισής του, και σκυθρώπασε.

Τον ρώτησε ένας φίλος του:

- Βασιλιά μου, τί έχεις; Γιατί σκυθρώπασες
τέτοια μέρα και ώρα; Σου λείπει κάτι;

Απάντησε:

- Ναι. Μου λείπει! Θα ήθελα ένα μεγάλο καρφί!
Να καρφώσω την χαρά που έχω τώρα. Να μην
μπορεί να μου φύγει!

Ποιος δεν θα το ήθελε στις στιγμές της μεγάλης του χαράς το μαγικό αυτό καρφί;

Αλλά δυστυχώς τέτοιο καρφί δεν βρίσκεται· δεν πουλιέται, δεν υπάρχει.

Όλα λοιπόν θα συνεχίσουν να ρέουν, και στο μέλλον, όπως και μέχρι τώρα!

Ο πλούτος ρέει και η χαρά ρέει. «Τά πάντα ρεῖ».

Ο πλούτος είναι μια απάτη. Μια σκιά. Και η χαρά που δίνει ο πλούτος, και αυτή «ρέει», σαν μια εφήμερη σκιά. Οι ηδονές περνούν γρήγορα. Και ξεχνιούνται πολύ γρήγορα. Πιο γρήγορα από κάθε άλλο.

Έρχεται ο θάνατος, και αλλάζει το σκηνικό.

Βέβαια το σκηνικό πολλές φορές αλλάζει και πριν από τον θάνατο. «Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν» (Ψαλμ. 33, 10).

Βασιλιάς των Βανδάλων ήταν ο Γελίμερ. Στην βόρεια Αφρική. Πάμπλουτος και παντοδύναμος. Μα νικήθηκε από τον στρατηγό του μεγάλου βασιλιά Ιουστινιανού, τον Βελισάριο, που μάλιστα τον συνέλαβε και αιχμάλωτο, και τον έκλεισε στη φυλακή.

Και από εκεί εντελώς εξουθενωμένος, ολοκληρωτικά ταπεινωμένος, ο Γελίμερ απεύθυνε στον Βελισάριο ένα ταπεινότατο αίτημα. Του ζήτησε:

- λίγο ψωμί, να γεμίσει την κοιλιά του.
- μια κιθάρα να παίζει, να ξεχνάει την πίκρα του.

- και ένα μαντήλι να σκουπίζει τα δάκρυά του. Πλούσιοι επτώχευσαν και επείνασαν!

3. Τί αξίζει

Η επίγεια ζωή, η κατάσταση του ανθρώπου στην επίγεια ζωή του, δεν μας δείχνει, τί αξίζει ο κάθε άνθρωπος. Απατηλή είναι η εικόνα της ζωής αυτής. Βέβαια έχουμε και περιπτώσεις, που άνθρωποι που φάνταζαν μεγάλοι, τελικά φάνηκε, ότι ήταν κούφιοι. Και αντίθετα άνθρωποι πολύ καταφρονημένοι, φάνηκε ότι ήταν κολοσσοί αρετών και αγιότητας (π.χ. ο άγιος Αλέξιος· ο άγιος Ιωάννης ο Καλυβίτης κ.ά.).

Έρχεται ο θάνατος, και τα βάζει όλα στην πραγματική τους θέση, αυτό μας λέγει το Ευαγγέλιο. Αυτό μας λέει η ιστορία του πλουσίου και του φτωχού Λαζάρου.

Πέθανε ο φτωχός Λάζαρος. Και τον πήραν οι άγγελοι στην αγκαλιά του Αβραάμ.

Πέθανε και ο πλούσιος. Άνθρωποι τον πήραν και τον πήγαν και αυτόν στον τάφο. «Γῆ εἶ. Καί εἰς γῆν ἀπελεύσει» (Γεν. 3, 19). Χώμα είναι ο άνθρωπος. Και όταν νομίζει, ότι παίρνει αξία από τα πλούτη, χώμα μένει. Και καταντάει λάσπη.

Και τότε, «θέλουμε - δεν θέλουμε», «μας αρέσει - δεν μας αρέσει», το βλέπουμε και το βιώνουμε, ότι είναι σοφά τα λόγια της νεκρωσίμου ακολουθίας.

«Ποῦ ἐστὶν ἡ τοῦ κόσμου προσπάθεια; ποῦ ἐστὶν

ή τών προσκαίρων φαντασίαν»; Δηλαδή. Πού είναι όλα εκείνα, που μας γοητεύουν; Πού είναι όλα εκείνα, που μας κάνουν και τα λαχταρούμε στην επίγεια ζωή μας;

«Έξέλθωμεν καί ἴδωμεν ἐν τοῖς τάφοις, ὅτι γυμνά ὀστέα ὁ ἄνθρωπος, σκωλήκων βρώμα καί δυσωδία. Καί γινώμεν, τίς ὁ πλοῦτος, τό κάλλος, ἡ ἰσχύς, καί ἡ εὐπρέπεια». Τότε θα καταλάβουμε, την πραγματική αξία που έχουν: ο πλούτος· η ομορφιά· η ρωμαλεότητα· και τα στολίδια!...

ii. Η ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ ΠΛΑΝΗ

Πολλοί άνθρωποι έχουν χάσει κάθε έννοια, για το τί είναι ο άνθρωπος. Έχουν ξεχάσει, τί πρέπει να είναι ο άνθρωπος. Και όταν έχουν χρήματα, φαντάζονται ότι όλα πάνε καλά. Και ότι εκείνοι που, όταν πεθάνουν τους παίρνουν οι άνθρωποι και τους πηγαίνουν στον τάφο, με «παράτα», με πομπή, με επικήδειους και με στεφάνια, είναι οι πιο τυχεροί στον κόσμο. Και «φιλοσοφούν» ή μάλλον, αμπελοφιλοσοφούν:

- Ε, έτσι είναι ο κόσμος. Όλοι θα πεθάνουμε. Τί να κάνουμε; Όλους το μαύρο χρώμα θα μας σκεπάσει. Καλότυχος, όποιος πάει καλοπερασμένος και με δόξες και τιμές! Γιατί, ποιος ξέρει, τί γίνεται μετά θάνατον; και αν υπάρχει ζωή μετά θάνατον;

Έτσι σκέπτονται. Αλλά κάνουν λάθος.